

ONKOprzypowieści

TEMAT: SZCZEPIENIA OCHRONNE

„Zapobieganie nowotworom o pochodzeniu zakaźnym”⁽¹⁾ w tym zwłaszcza działanie 12.1. „Rozpowszechnienie szczepień przeciwko nowotworom pochodzenia zakaźnego”⁽¹⁾

1. POWITANIE

Prowadzący: Dzień dobry wszystkim przedszkolaki. Nazywam się ... (imię prowadzącego) i przyjechałam/łem do was **ONKOprzypowieści** zaprezentować, zalecenia Europejskiego Kodeksu Walki z Rakiem promować. Będą eksperymenty, zabawy, opowiadania, wierszyki a przede wszystkim mam nadzieję, że będziecie interesująco. Jesteście gotowi? (dzieci odpowiadają) Nie słyszycie? (dzieci potwierdzają głośno) To zaczynamy.

2. NIEWIDZIALNY ŚWIAT MIKROORGANIZMÓW

Prowadzący: Czy wiecie, że wokół nas jest niewidzialny świat? Wszechobecny świat mikroorganizmów. Aby go zobaczyć potrzebny jest specjalny sprzęt powiększający – mikroskop (prowadzący prezentuje mikroskop lub ilustrację go przedstawiającą). Niektóre z tych organizmów są nam bardzo potrzebne, wspierają ważne procesy zachodzące w naszym organizmie. Wyobraźcie sobie, że w waszych jelitach (prowadzący pokazuje na brzuch) znajduje się ponad 100 bilionów bakterii. To bardzo, bardzo dużo. Te „dobroczynne” bakterie mieszkające w naszym przewodzie pokarmowym, biorą udział m.in. w trawieniu pokarmu i produkcji witamin z grupy B. Niestety duża część mikroorganizmów to jednak bakterie i wirusy wywołujące choroby, często bardzo niebezpieczne. Zarazki mogą dostać się do organizmu różnymi drogami. Za pomocą kilku prostych eksperymentów pokażę Wam jak łatwy jest to proces. Chcecie zobaczyć eksperyment? (dzieci głośno potwierdzają)

Materiały edukacyjne dofinansowane ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „UMEDowe ONKOprzypowieści” nr projektu SONP/SP/547957/2022 kwota dofinansowania 267 300,81 zł, całkowita wartość projektu 297 000,09 zł

EKSPERYMENT 1 (potrzebne będą perfumy, które prowadzący rozpyla w pomieszczeniu)

Prowadzący: Czujecie zapach? (dzieci potwierdzają) Zarazki podczas np. kichania czy kaszlu rozpylane są jak te perfumy w powietrzu i dostają się wraz z nim do naszego nosa lub gardła.

EKSPERYMENT 2 („brokatowe bakterie”) (potrzebny jest przedmiot wcześniej zmoczony i posypany brokatem, który prowadzący podaje dzieciom; dzieci dotykając przedmiotu przenoszą brokat na swoje dłonie; następnie prowadzący prosi, aby dzieci które dotykały przedmiotu przywitały się z obok siedzącymi kolegami)

Prowadzący: Średnio na naszych dłoniach znajduje kilka tysięcy bakterii. Jeśli nie myjemy ich regularnie, bakterii będzie jeszcze więcej. Wyobraźmy sobie osobę, która od wyjścia z domu przez cały dzień nie myła rąk. W tym czasie jechała do pracy np. komunikacją miejską, witała się z kolegami z pracy, jadła posiłek czy korzystała z toalety. Tymczasem zarazki, tak łatwo jak ten brokat, przenoszą się z przedmiotów i z osoby na osobę poprzez dotyk, a także ślinę czy pokarm.

EKSPERYMENT 3 (potrzebne jest jedno naczynie z wodą i brokatem oraz drugie naczynie z wodą i płynem do mycia naczyń lub mydłem w płynie; dziecko najpierw zamacza palec w naczyniu nr 2, a następnie w naczyniu nr 1; pod wpływem detergentu „brokatowe bakterie” odsuwają się od zanurzonego palca)

Prowadzący: Mycie rąk wodą z mydłem przez 15 sekund redukuje liczbę bakterii o około 90 proc. Większość z nas niestety myje ręce przez 5 sekund. (dzieci wspólnie z prowadzącym odliczają 15 sekund w trakcie których udają, że myją ręce) Pamiętajcie, że sama woda nie wystarczy, aby uzyskać właściwy skutek należy użyć mydła. (prowadzący przy okazji eksperymentów 2 i 3 omawia znaczenie właściwej higieny, częstego mycia rąk w zapobieganiu zakażeniom)

3. JAK NASZ ORGANIZM CHRONI SIĘ PRZED ZAKAŻENIEM

Prowadzący: Nasze ciało jest jak warowny zamek - zawiera wiele poziomów bezpieczeństwa. Na pierwszy poziom składa się np.: skóra stanowiąca barierę / przeszkodę, która niczym mur okalający zamek, nie pozwala przedostać się nieproszonym gościom do środka; kwas solny w żołądku, który niczym głęboka fosa unieszkodliwia nieprzyjaciół; mieszkańcy zamieszkujący zamek, czyli nasza naturalna flora bakteryjna, którzy także bronią swojego terytorium przed intruzami. Gdy bariery z poziomu pierwszego zostaną pokonane i bakterie/wirusy wnikną do środka uruchomiony zostaje drugi poziom bezpieczeństwa. Nasz układ odpornościowy bije na alarm i szybko wysyła armię szeregowych żołnierzy, komórki które

Materiały edukacyjne dofinansowane ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „UMEDowe ONKOprzypowieści” nr projektu SONP/SP/547957/2022 kwota dofinansowania 267 300,81 zł, całkowita wartość projektu 297 000,09 zł

pożerają napotkane drobnoustroje. Gdy i ten poziom zawiedzie to do akcji wkracza przeszkolony oddział specjalny. Potrafi on rozpoznać konkretnego wroga, posiada bowiem jego rysopis stworzony podczas wcześniejszych potyczek / bojów (czyli podczas wcześniejszej choroby). (prowadzący prezentuje omawiane treści za pomocą budowli z klocków np. lego)

4. DLACZEGO SZCZEPIĆ SIĘ WARTO

Prowadzący: A wiecie, że możemy pomóc naszemu organizmowi przeszkolić, w kontrolowany i bezpieczny sposób, jego żołnierzy tak aby sprawnie rozpoznawali konkretnego wroga. Wiecie jak to zrobić? (dzieci dają swoje propozycje) Tak, macie rację można się zaszczepić. Jak działa szczepionka zilustruję wam teraz prostym eksperymentem. Chcecie zobaczyć eksperyment? (dzieci głośno potwierdzają)

EKSPERYMENT 3⁽²⁾ (potrzebne są dwie przezroczyste, szklane butelki z wodą, ocet oraz atrament lub sok z czerwonej kapusty)

Prowadzący: Wyobraźcie sobie że te dwie butelki z wodą to dwie osoby np. Marcel i Basia. (prowadzący może podpisać butelki, narysować schematyczne postacie) Jedną z nich teraz zaszczepimy przeciwko wirusowi HBV. (prowadzący za pomocą strzykawki wlewa do jednej ze szklanych butelek ocet) Zobaczymy co się teraz stanie jak każda z tych osób spotka na swojej drodze tego groźnego wirusa. Prowadzący za pomocą pipety zakrapla kilka kropel atramentu do butelki bez octu. (dzieci obserwują jak atrament rozprzestrzenia się szybko w wodzie zabarwiając ją na kolor ciemnoniebieski) Nasz organizm nie zawsze potrafi skutecznie walczyć z zakażeniem i wówczas chorujemy. Co się stanie jak człowiek odpowiednio wcześniej został zaszczepiony przeciwko danemu wirusowi / bakterii? (prowadzący za pomocą pipetki zakrapla kilka kropel atramentu do butelki z octem) Jego organizm nauczył się walczyć z niebezpiecznym drobnoustrojem i wcale nie zachoruje albo choroba przebiegnie w sposób łagodny. (dzieci obserwują jak atrament częściowo znika po dodaniu a woda zabarwia się na lekko niebieski kolor; prowadzący można wykorzystać wierszyk „Szczepić się warto”)

MEMORY

Rozkładamy karteczki z obrazkami wirusów i strzykawek na podłodze obrazkami do dołu (materiały dydaktyczne 1). Zadaniem dzieci jest sparować wirusa danego koloru z takim samym kolorem strzykawki. Wskazane przez prowadzącego dziecko odwraca 2 wybrane kartoniki i jeżeli jest to para to odkłada ją na bok i gra dalej. Natomiast, jeżeli nie wylosowało pary to odkłada kartoniki na miejsce obrazkami na dół. Dzieci jak w klasycznym memory muszą zapamiętać gdzie znajdują się poszczególne obrazki. Prowadzący podczas gry wyjaśnia, że proces opracowywania szczepionek nie jest prosty i trwa długo. Preparat bowiem musi być skuteczny i bezpieczny.

Materiały edukacyjne dofinansowane ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „UMEDowe ONKOprzypowieści” nr projektu SONP/SP/547957/2022 kwota dofinansowania 267 300,81 zł, całkowita wartość projektu 297 000,09 zł

5. SZCZEPIENIE CHRONI NIE TYLKO OSOBY ZASZCZEPIONE

ZABAWA RUCHOWA⁽³⁾

Dzieci dzielimy na trzy grupy: osoby chore, osoby zaszczepione i osoby niezaszczepione. Prowadzący układa sznurek w kształt koła. Na sznurku, plecami do środka ustawiają się osoby zaszczepione. Osoby niezaszczepione stają w środku koła a grupa wirusy i bakterie na zewnątrz koła. Na umówiony sygnał grupa wirusy i bakterie próbuje wrzucić do środka koła styropianowe piłeczki / pompony symbolizujące wirusy / bakterie. Osoby zaszczepione starają nie dopuścić aby piłka wpadła do środka koła. Jeżeli jednak tak się stanie podnosi ją osoba niezaszczepiona i przechodzi do grupy osób chorych. Prowadzący może zmieniać proporcje poszczególnych grup w zabawie.

Prowadzący: Teraz wiecie, że Wasze szczepienie chroni nie tylko was, ale także waszą babcię, dziadka, wasze młodszego rodzeństwo oraz osoby chore, które nie mogą się szczepić.

GRA DYDAKTYCZNA⁽⁴⁾

Prowadzący rysuje kratkę 6 x 6 (36 pól) a następnie rozdaje dzieciom 18 rysunków strzykawek i 18 rysunków przekreślonych strzykawek (materiały dydaktyczne 3), które symbolizują 18 zaszczepionych i niezaszczepionych osób.

Prowadzący: To jest nasze małe miasteczko, w którym tylko połowa osób jest zaszczepiona. Umieście proszę swoje karteczki na dowolnym polu. (dzieci przyczepiają otrzymane rysunki na tablicy) Co się stanie, gdy jakiś niebezpieczny wirus pojawi się w miejscowości, w której jedynie połowa osób jest zaszczepiona? Niebezpieczny wirus właśnie zaatakował jedną niezaszczepioną osobę. Ma dużo siły i szybko się przemieszcza. (prowadzący zdejmuje jedną przekreśloną strzykawkę a w jej miejsce wstawia chorą osobę). Teraz może zaatakować kolejne osoby które przebywają tuż obok niego i są niezaszczepione. Zasada jest taka, że wirus może atakować tylko osoby niezaszczepione, znajduje się w polu tuż obok, pod lub nad osobą chorą, nie może natomiast zaatakować osoby w polu położonym na skos. (dzieci pokazują które skreślane strzykawki można zamienić na osoby chore; prowadzący może zmieniać proporcję osób zaszczepionych i niezaszczepionych aby pokazać dzieciom, kiedy może dojść do epidemii; im mniej osób niezaszczepionych tym szybciej gra się kończy)

Materiały edukacyjne dofinansowane ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „UMEDowe ONKOprzypowieści” nr projektu SONP/SP/547957/2022 kwota dofinansowania 267 300,81 zł, całkowita wartość projektu 297 000,09 zł

6. PODSUMOWANIE:

Mam nadzieję, że teraz już dobrze wiecie dlaczego szczepić się warto. Na zakończenie mam dla was zadanie, polegające na określeniu jaka szczepionka podziała na konkretnego mikroba, rozwiążcie labirynt i pomalujcie na właściwy kolor strzykawki (materiały dydaktyczne 3). Można także oswoić dzieci z widokiem strzykawek i wykorzystać zabawę plastyczną **KOLOROWE KRAŻKI** prezentowaną w książce „ONKOprzypowieści”)

UWAGA: W grupie 3-4 latków skracamy / upraszczamy omawiane treści. Rezygnujemy z gry dydaktycznej na rzecz zabawy ruchowej. Zamiast klasycznego memory dzieci porządkują rozsypankę z ilustracji (dzieci łączą w pary wirusa i strzykawkę w tym samym kolorze). Pomocne ilustracje można znaleźć w materiałach dydaktycznych.

Przypisy:

- (1) Strategia Walki z Rakiem 2015-2024 (http://www.puo.pl/resources/files/Strategia_Walki_z_Rakiem_w_Polsce_2015_2024.pdf; na dzień 15.03.2022)
- (2) Zaszczep się wiedzą o szczepieniach, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Kardynała Wyszyńskiego, Warszawa 2019; Joanna Jendrzejek, Ze zdrowiem za pan brat – dlaczego warto się szczepić.
- (3) Zaszczep się wiedzą o szczepieniach, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Kardynała Wyszyńskiego, Warszawa 2019; Agnieszka Wicha, Oswajamy szczepienia z niedźwiadkiem Szczepanem.
- (4) <https://tuptuptup.org.pl/szczepionki-czy-liczba-zaszczepionych-dzieci-ma-znaczenie-gra/>

Materiały edukacyjne dofinansowane ze środków budżetu państwa w ramach programu Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „UMEDowe ONKOprzypowieści” nr projektu SONP/SP/547957/2022 kwota dofinansowania 267 300,81 zł, całkowita wartość projektu 297 000,09 zł